

הרכבת – ועיר המרחקים הקטנים והגדולים

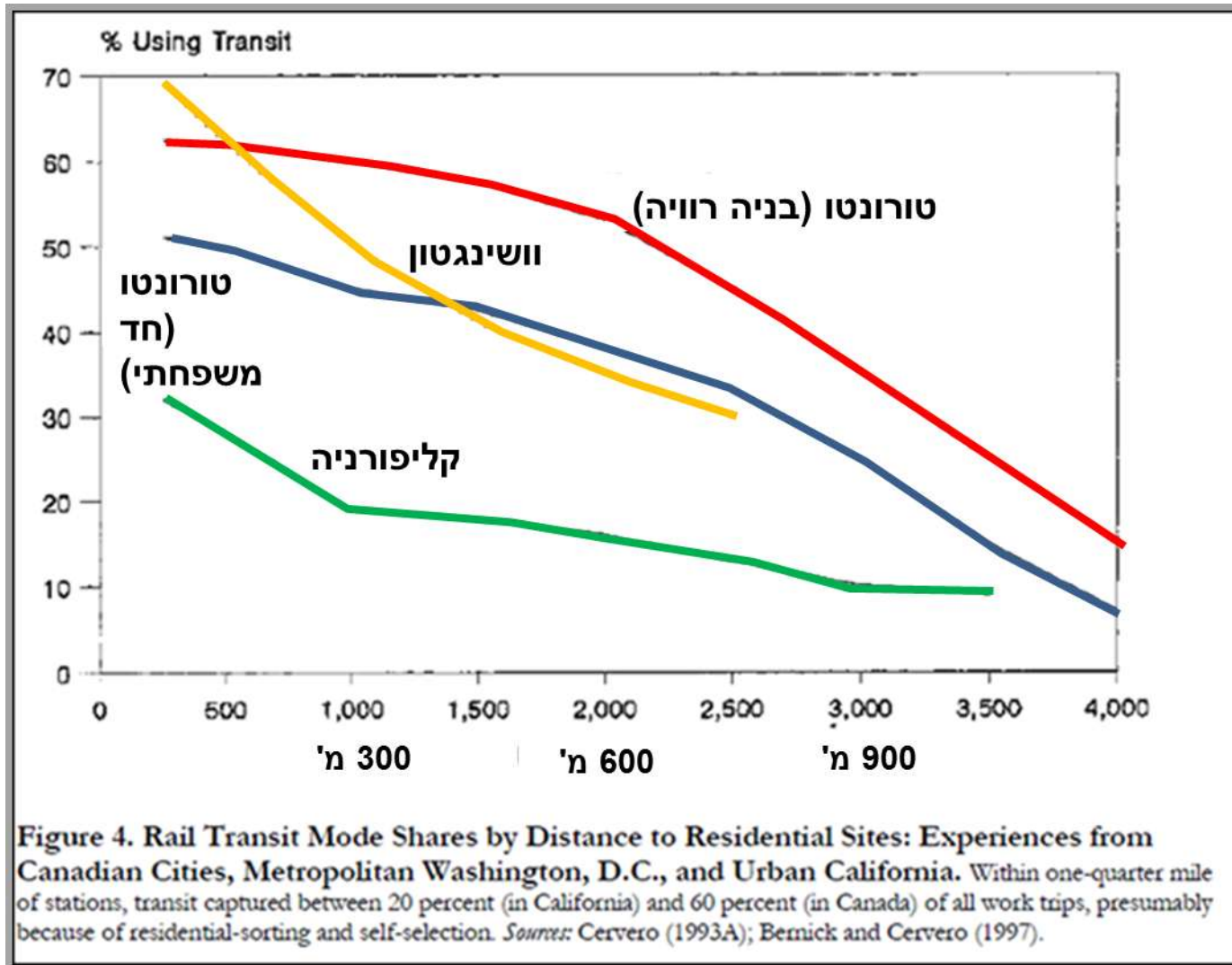
מקומה של הרכבת בתכנון עירוני אזורי וארצי

מקומה של הרכבת בתכנון העירוני

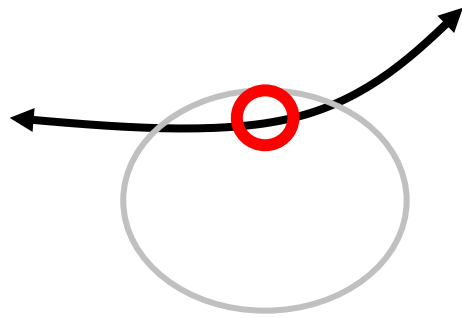
פרופסור דניאל גת
המרכז לחקר העיר והאזור בטכניון

עיר המרחקים הקטנים

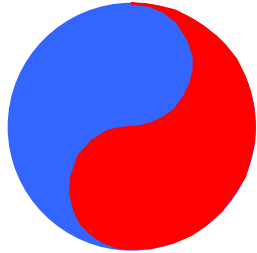
אחוז היוממים הגרים או עובדים ליד התחנה המשתמשים ברכבת על פי המרחק מהתחנה

אפיונים של פיתוח רובע מוטה מסילה

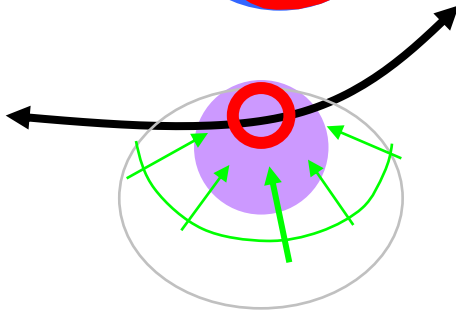
תבנית 1. התחנה היא מוקד הרובע.

קל להצדיק אפיון זה. מטרת התרגיל היא ליצור בינוי המחולל פחות נסיעות ברכב מנועי. תחנה במרחק הליכה נוח מחוללת נסיעות ברכבת הפרברים המחליפות נסיעות ברכב פרטי.

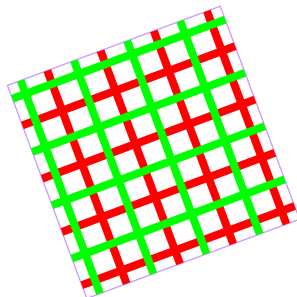
תבנית 2. ברובע יש איזון בין כוח עבודה לתעסוקה.

מסה גדולה של תעסוקה במרחק נוח מן הבית, עשוי לגרום לתושבים רבים להחליט לעבוד ליד הבית, או לחליפין לגור בסמוך לעבודה. במידה ותנאי השטח מאפשרים, רבים מאילו יבחרו בהליכה ואף ברכיבה על אופניים אל העבודה.

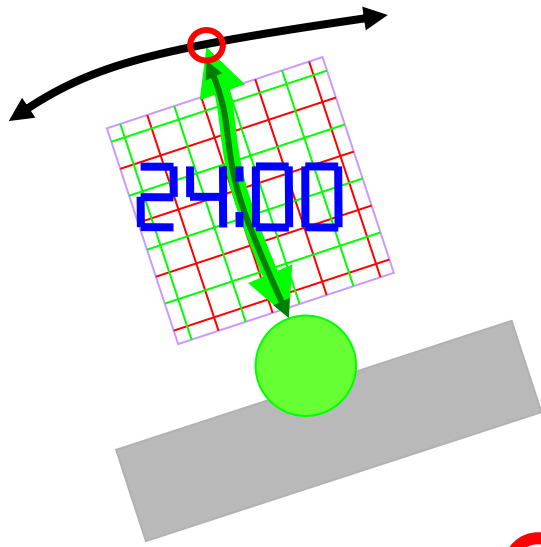
תבנית 3. מוקד התחנה הוא לב אזור התעסוקה.

אזור התעסוקה, כדי שיהווה מוקד משיכה לתושבי הרובע, חייב להיות גדול, וכדי להיות גדול עליו למשוך גם כוח עבודה ולקוחות משאר המטרופולין. ראוי לאפשר לאלה להגיע בקלות ובנוחיות, ומבלי להפר את שלווה המגורים ברובע.

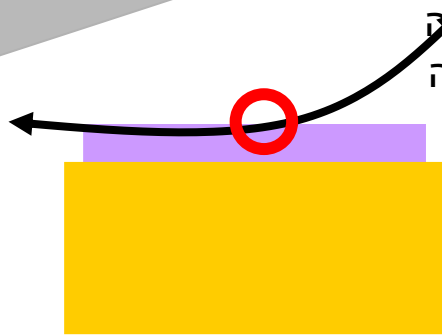
תבנית 4. שתי רשתות נגישות שזורות: רשת ירוקה להולכי רגל ורשת אדומה לכלי רכב.

הרכב המנועי שהוא חיוני כל כך לחיים המודרניים, מיצר את דרכו ואף מסכן את הולך הרגל (כולל חשיפה לפליטות מזהמים). הפתרון שמפריד לחלוטין את ההולכים מן הנוסעים אינו מתפקד על פני שטחים גדולים. שתי רשתות שזורות מאפשרות הפרדה לאורך רוב המסלול עם מפגשים נקודתיים.

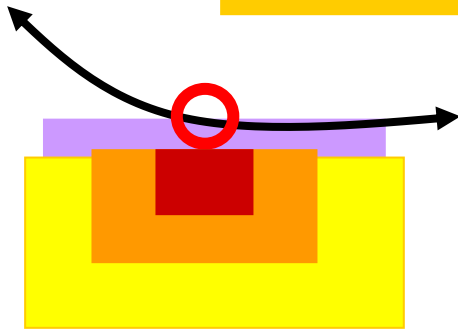
תבנית 5. הרובע נשען על רחוב ראשי (ירוק) המתוכנן לפעול 24 שעות ביממה ומוביל אל מוקד הרובע.

רחוב 24 השעות מהווה דרך נוחה מהבית אל מוקד הרובע. הוא מתוכנן לכלול שימושים רבים ההולכים ומשתנים לאורכו: רחוב ירוק המתחבר לפרק (**משותף עם היישוב הסמוך**) בקצה הרחוק, וככל שמתקרב אל המוקד, הופך לפעיל יותר, מסחרי יותר, וצפוף יותר.

תבנית 6. אזור התעסוקה חוצץ בין המגורים למסדרון התחבורה.

מטרדים כגון אלו שמסילה או כביש מהיר מחוללים משפיעים מאד לרעה על איכות המגורים. אזור תעסוקה מצליח זקוק לנגישות גבוהה, וחשיפה למסדרון תחבורה מקנה לו יתרון. על כן הוא ממוקם כרצועת חיץ בין מסדרון התחבורה לבין המגורים.

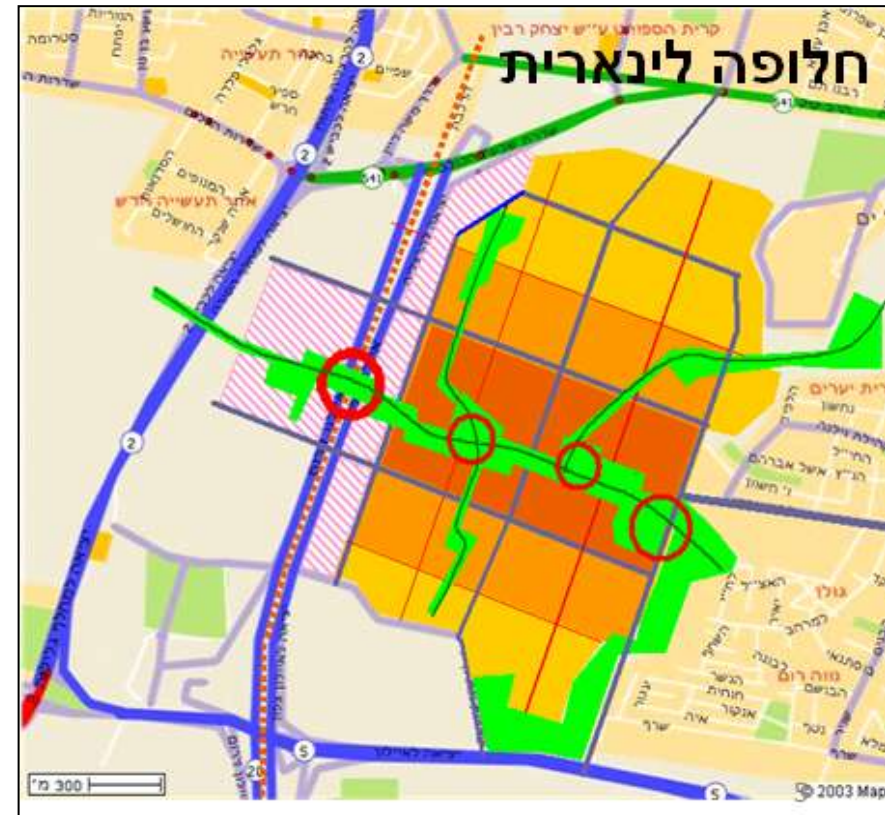

תבנית 7. מפל צפיפויות דיור.

המגורים מאורגנים בטבעות קונצנטריות מסביב למוקד התעסוקה. לתבנית זו שני יתרונות עיקריים: (1) ברובע אחד קיימים סוגי דיור שונים מתאימים להעדפות קהלים שונים; (2) קיימת אפשרות להמיר רווחת דיור (גודל דירה וחלקה) במרחק ממרכז הרובע.

שתי חלופות – אותם אפיונים

- השקף הזה מיישם את התבניות ומשלב אותן לתכנית רובע בר-קיימה, מוטה הסעת המונים, הליכה ואופניים
- מוצגות שתי חלופות המראות כי את אפיוני התבניות ניתן לתרגם בדרכים שונות – הם אינם מנתיבים צורה אחת ויחידה שתשכפל בכל האזורים

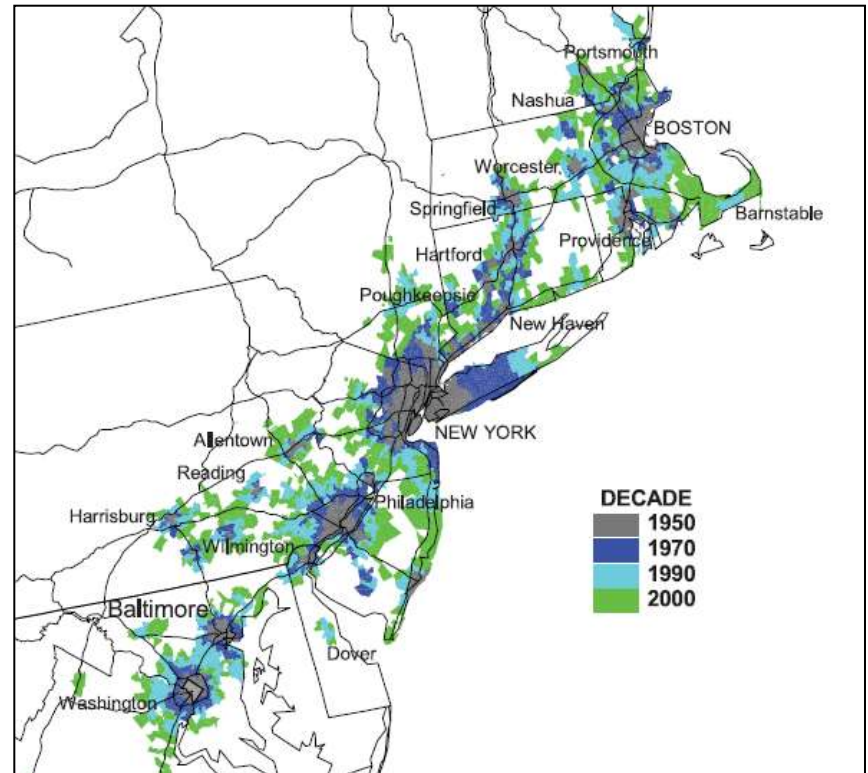

עיר המרחקים הגדולים – המגה-כרך

מגלופולים בצפון אמריקה היום

מגלופולים BOSWASH

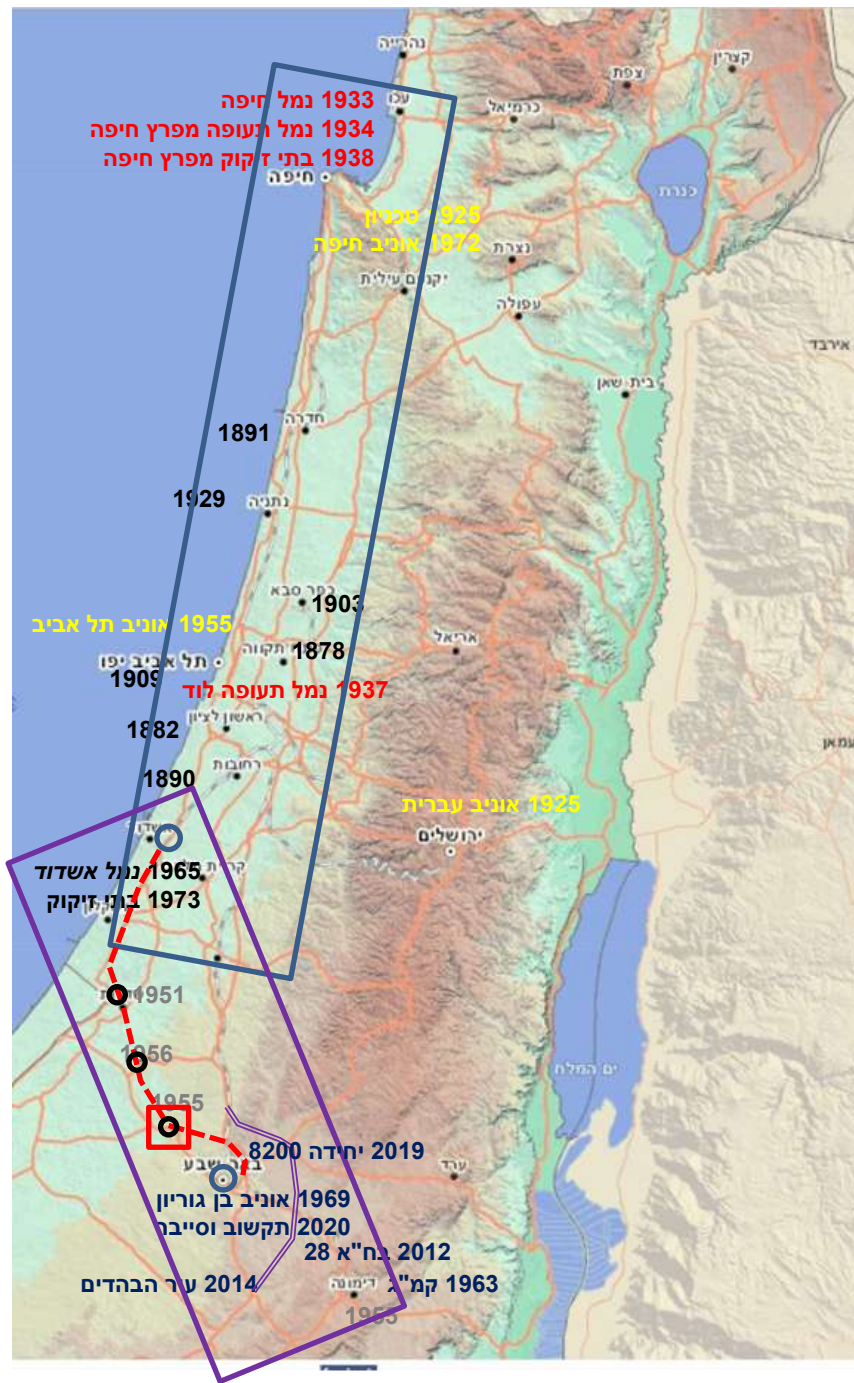
מאפייני המגה-כרך

- מחרוזת ישובים שזורה לאורך רצועה רציפה
- מחוברת במערכות תחבורת פנים משוכללות ושערים אל העולם
- מכילה ערי עוגן מחוללות ערך מוסף
- שריונות בחליפין זו עם זו
- ועם אזורי מגה-כרך אחרים
- ומקיימות מרכזי השכלה, מו"פ, בריאות, מסחר, ייצור, תרבות ובידור
- **ולסיכום:** המגה כרך הוא אזור משגשג בצורה בולטת, בהשוואה עם סביבתו החיצונית
- **האם במדינת ישראל קיים מגה-כרך?**

מה ראוי לעשות? או, כיצד לנצל הצלחה?

- שנים אנחנו שומעים על הפער בין הגלעין והשוליים, ועל כוונות טובות לסגור את הפער, וכלום לא קורה.
- עכשיו התברכנו בבעיות חדשות: שחיקת הסביבה והתחממות כדור הארץ.
- נראה כאילו מעגל הדאגה שלנו הולך וטופח, ומעגל ההשפעה הולך ומצטמק.
- אני חושב שנוכל לסווג את הבעיות הנ"ל ל 3 סוגים
 - "בעיות של עשירים" – בעיקר בגלעין: גודש בכבישים, מחסור בקרקע ונדל"ן יקר מאד
 - "בעיות של עניים" – בעיקר בפריפריה: הכנסה נמוכה והנגזרות שלה, בעיקר בריחת מוחות, אי-כדאיות עסקית
 - "בעיות של כולם" – בכל המדינה ובעולם בכלל – התחממות כדור הארץ, שחיקת הסביבה טבעית
- **מה ראוי לעשות? ניתן היום לתקוף בוזמנית ובהצלחה את כל שלש הקטגוריות: למתוח את רצועת השגשוג, לדרום, לצפון ולמזרח.**
- בדרום נפתח, בפעם הראשונה, חלון הזדמנויות ושם ראוי להתחיל, או בעצם להמשיך, ולא להרפות

מקרה בוחן – Think Globally, Act Locally רובע הרכבת באופקים: ממפגש ספיר עד יוזמת נח

צביקה גרינגולד, ראש העיר אופקים
הרים את הכפפה: קיבלנו הזמנה לבוא
להציג את רעיון TOD בעירית אופקים

ראש העיר החליט לאמץ את תבנית
TOD עבור אזור התחנה העתידית

מהנדס העיר ואדריכל תכנית המתאר
בצעו את השינויים שהצענו

לאחר מאמץ לובי במשרד השיכון
ומשרד הפנים נתקבל תקציב לתכנית
מפורטת

נבחר משרד אדריכלים אלרוד להגיש
את התכנית המפורטת, והרי היא
לפניכם

כיצד יכולה התחבורה לסייע בפיתוח הפריפריה?

בין תומאי התחבורה, עם דגש על רכבת ישראל וכביש חוצה ישראל, לקידום
הפריפריה.

ההשתתפות בכנס אינה כרוכה בתשלום אך יש להירשם מראש במייל:
08-6596875 או בטלפון dangoosh@gmail.com, yrofe@bgu.ac.il

המפגש של יוזמת נח עם ראש העיר צביקה

מהנדסים, אדריכלים ואנשי רוח - אשר מטרתה לסייע למצוקה של הדור הצעיר, בדגש על נושא הדיור ויוקר המחיה, ובה בעת לנסות להמרץ את המשק הישראלי. בביסיס התכנית עומדת הדרישה מהמדינה לשחרר קרקעות בהיקף נרחב לטובת פרויקט מגורים חדש למען הצעירים, עם

נערי יוזמת נח עם ראש העיר החדש

מקרה בוחן: המשך

